

Hình nh̄ trong các tôn giáo hīn nay, giáo lý, kinh t̄ng, nghi l̄, s̄c ph̄c, pháp ph̄c, văn ngôn thūt nḡ, kīn trúc th̄ t̄ ... đa d̄ng nh̄t, có l̄ ch̄ có Ph̄t giáo B̄c truȳn.

Không ch̄ Ph̄t giáo Vīt Nam, ngay c̄ Kim Cang th̄ a c̄ a Tây T̄ng cũng có s̄c thái đ̄c thù c̄ a 4 phái (Nyingma-Sakya-Kagyu và Gelug).

Các tông phái Nh̄t B̄n cũng mang s̄c thái riêng bīt nh̄ : Thīn Tông (Zen Sect) - T̄nh Đ̄ Tông - Thiên Thai Tông - Nh̄t Liên Tông - Chân Ngôn Tông... nghĩa là Ph̄t giáo B̄c truȳn đa d̄ng h̄n Ph̄t giáo Nam truȳn sau khi các b̄ phái đ̄c phân l̄p thì hình th̄c cũng nh̄ n̄i dung hành trì cũng t̄ đ̄ đ̄c thīt ch̄, vì th̄ Ph̄t giáo B̄c truȳn đã d̄ dàng th̄m th̄u vào các xã h̄i Đông Tây hīn nay, (có l̄ vì th̄ mà B̄c truȳn đã đi quá xa t̄ ngūn ḡc?).

T̄i Vīt Nam, hīn nay t̄n t̄i hai h̄ phái rõ nét: B̄c truȳn và Nam truȳn.

Nam truȳn (Nam Tông Kinh) đ̄c du nh̄p t̄ th̄p niên 30 c̄ a th̄ k̄ 20, do thu h̄p sinh hōt

nên v̄n gī đ̄c nét nguyên th̄y t̄ hình th̄c đ̄n n̄i dung. Nam tông K'hmer có m̄t r̄t s̄m t̄i mīn Nam khi lãnh đ̄a Vīt Nam phát trīn v̄ mīn Tây Nam b̄ vào th̄ k̄ 18. Nam tông K'hmer có m̄t nhīu nh̄t t̄i mīn Tây, Nam tông Kinh cũng đ̄ng t̄n t̄i c̄ mīn Nam l̄n và mīn Trung. Pháp ph̄c v̄n gī nét truȳn th̄ng t̄ th̄i đ̄c Ph̄t, tuy tông màu tam y so v̄i Ph̄t giáo Nguyên th̄y c̄a các qūc gia trong khu v̄c có đ̄m nh̄t khác nhau. Văn t̄ v̄n l̄y Pali làm ḡc.

Riêng Ph̄t giáo Phát Trīn (Đ̄i th̄a) thì t̄ hình th̄c đ̄n n̄i dung hoàn toàn khác bīt v̄i Ph̄t giáo Nguyên Th̄y. Gīa Ph̄t giáo Phát Trīn c̄a Vīt Nam và Trung Hoa không m̄y có s̄ d̄ bīt khi mà đ̄t n̄c đã hai l̄n b̄ l̄ thūc vào Trung Qūc, m̄c dù Ph̄t giáo du nh̄p vào Vīt Nam tr̄c Trung qūc, nh̄ng do s̄ giao thoa trong cūc s̄ng, v̄i c̄ nh̄ h̄ng nhau t̄ văn t̄ cho đ̄n tín nḡng nh̄n gian và Tôn giáo đ̄u t̄ng c̄n. Tuy nhiên, Ph̄t giáo cũng nh̄ dân t̄c Vīt Nam, m̄t góc đ̄ nào đó, v̄n gī đ̄c nét đ̄c thù khi tīp nh̄n văn hóa c̄a nhau, s̄ tīp bīn đó đã th̄ hīn tinh th̄n đ̄c l̄p c̄a m̄t dân t̄c t̄ng b̄ m̄t ngàn năm ngōi thūc mà không h̄ m̄t ḡc.

